

8. osztály

Tanári példány

1. alkalom

1. Karikázd be a helyes változatot!

a. Móricz -cal	Móriczcal	Móriczzal
b. Kis-sel	Kisel	Kissel
c. Papp-pal	Pappal	Papp-al
d. Árpádház	Árpád - ház	Árpád ház
e. Mariannal	Mariann-nal	Mariann-al
f. Madáchal	Madách-csal	Madáchcsal

2. Húzd át a földrajzi nevekben a felesleges kötőjeleket!

Tihanyi -félsziget, **Jeges -tenger**, Bükk- hegység, Szent Anna -tó, Északi – középhegység,
Csepel -sziget, Tátra - hegység, Mosoni – síkság, Balti -tenger, Arab -öböl, Északi-sark,
Zalai- dombság, Fertő -tó, **Petőfi -utca**, Duna-híd, Erzsébet – híd, **Észak – Magyarország**,
Hajdú -Bihar -megye, Győr-Sopron

b. Lásd el a kiemelt földrajzi neveket – i képzővel! Figyelj a helyesírásra!

3. Változtasd meg a szóalak egyik mássalhangzójának időtartamát! Írj mindkét szóalakkal egy-egy mondatot is! (A mondatban a szavak toldalékot kaphatnak.) Mindkét alakkal írd példamondatot!

a. **vasal** - _____

b. **var** - _____

Példamondatok

a.

b.

4. Egészítsd ki a megfelelő betűvel a következő szavakat!

a) f ___ rkészik (ü/ű)

b) ma ___ ag (dz/ddz)

c) mind ___ g (i/í)

d) par ___ alan (t/tt)

e) ___ ntat (u/ú)

f) bri ___ iáns (l/ll)

g) szel ___ d (i/í)

h) szol ___ d (i/í)

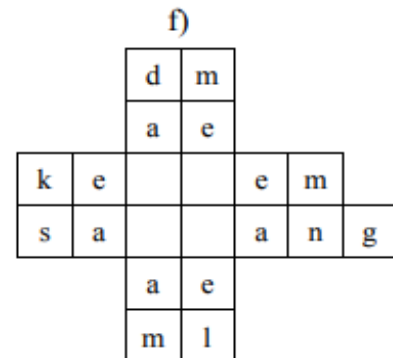
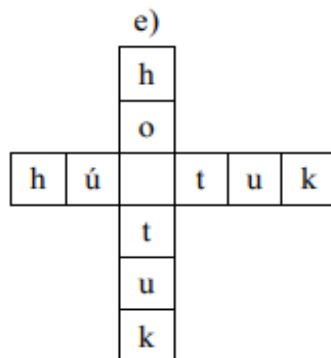
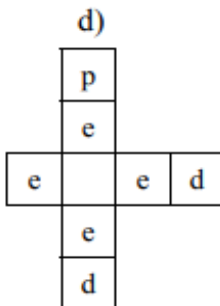
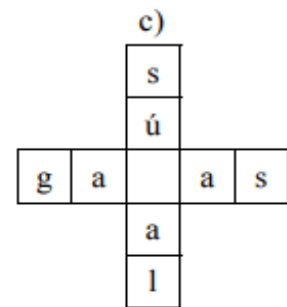
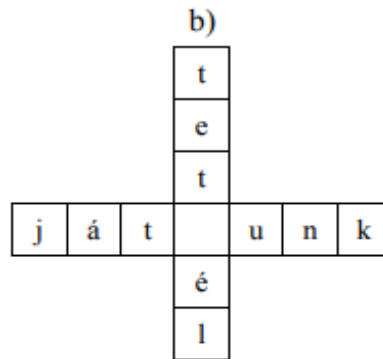
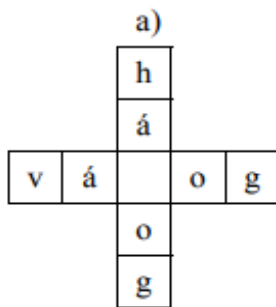
i) d ___ csér (i/í)

j) ___ gér (i/í)

k) h ___ szas (u/ú)

l) t ___ zijáték (ü/ű)

5. Egészítsd ki a szavakat! Írd be az odaillő betűket az üres négyzetekbe a megfelelő helyesírási szabály szerint!

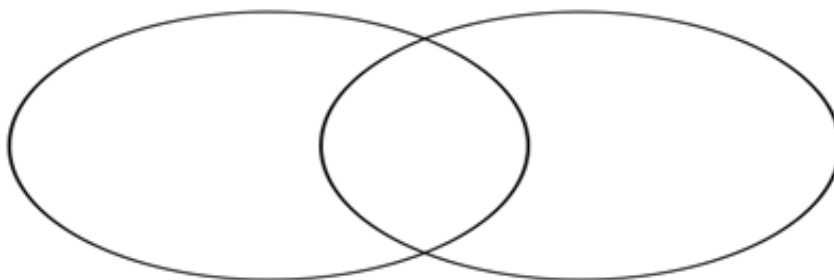

6. Írd a halmazokba a megfelelő helyre az alábbi szavakat!

dölyfös, vályogtégl, hangsúlyoz, hajtja

A hagyomány elve

A szóelemzés elve

7. Minden sorban egy hibás igealak van. Melyik az? Figyelmesen tippelj!

1	2	3	TIPP
játssza	játszuk	játszd	
szőjjed	szódd	szőjön	
halgat	hallom	halljátok	
hagyják	hagyhat	hadjuk	
tetszik	tetsszem	tetszél	
eddzünk	edzük	edzünk	
osszd	osszuk	osztjuk	
bontja	bontsuk	bonsd	
nyitsd	nyissanak	nyitjuk	
varrd	varjad	varrnák	
higgyen	hinné	higyjétek	
küld	küldd	külddjed	
halassz	halasztjuk	halaszd	

8. Válaszd ki a helyes alakot!

- Vettem a piacon *10 kg. /10 kg* almát.
- Az osztály *kétharmad része / két harmad része* kapott elismerést.
- A testvérem a *7.osztályba / 7 osztályba* jár.
- A legjobb barátommal *2013. nyarán / 2013 nyarán* találkoztam először.
- Alig várom az augusztus *1-jén /1.-jén* kezdődő tábort.
- A boltban *háromezertizenhét / háromezer -tizenhét Ft.-ot /Ft-ot* fizettem.
- Béla *5 cm-el / 5 cm-rel* magasabb Katinál.

9. Írd le helyesen a megadott szavakat: a jól írtakat változatlanul, a kötőjellel írandókat javítva!

- ablaküvegtisztítás: _____
- allergiavizsgálat: _____
- autóbuszvezető: _____
- fesztiválzenekar: _____
- időjárásjelentés: _____
- múzeumlátogatás: _____
- papírhulladékgyűjtés: _____
- számítógépprogramozó: _____

10. Alkoss két-két értelmes szót a magánhangzók pótlásával!

a) p__r__l p__r__l

b) b__gy__ b__gy__

c) Írj az üres téglalapba egy olyan hárombetűs szót, amely a megadott szótagokkal összeolvasva új értelmes szavakat alkot!

11. Az alábbi szavak közül ötöt rosszul írtunk. Írd le helyesen ezeket a szavakat!

kacaly, játszuk, együtt, Tóthtal, bábu, 1-jén, Atlanti óceán, áldogál, kulturális, rigolyás

.....
.....
.....

12. Teszteld a tudásod! Húzd alá a helyes alakot!

1. tévé- műsorszolgáltatás	tévéműsor -szolgáltatás	tévéműsorszolgáltatás
2. János hegyi	jános – hegyi	János -hegyi
3. Bernadettel	Bernadett – tel	Bernadett-vel
4. Kossuth-al	Kossuthtal	Kossuth-tal
5. hagyjátok	haggyjátok	haggyátok
6. higyjétek	higgyétek	higgyjétek
7. Lánc -híd	Lánc híd	Lánchíd
8. húszadik	huszadik	huszadík
9. 1956. hősei	1956 -hősei	1956 hősei
10. 1.- jén	1.-én	1-jén
11. lő-j	lőjj	lőj
12. Velencei tavi	velencei -tavi	Velencei -tavi

Útmutató a feladatlaphoz¹

- A feladatlapon végig helyesírási feladatokat gyakoroltat. A legtöbb szabállyal találkoztak már az alsóbb évfolyamokon, de így is fontos lehet az egyes feladatoknál átismételni a kapcsolódó szabályokat.
- 1. feladat: Személynevek helyesírása – 6. évfolyamos tananyag. A – val/ vel ragozás a régies családneveknél szokott gondot jelenteni. Érdekes azt mondani nekik, hogy ha egy régies írásmódú családnév val/vel ragot kap, akkor leírom az alapnevet, és hozzáírom, amit kiejtek. Ezzel a módszerrel könnyebben megjegyzik. Ide kapcsolódó helyesírási szabályok: H. 155., 158., 159., 163., 168. (A hosszú mássalhangzóra végződő tulajdonnevek helyesírása változott!! Régen: ~~Anettel~~ Új: **Anett-tel**)
- A földrajzi nevek helyesírása is 6.- os tananyag (2. feladat). Érdekes átismételni a kötőjeles szabályt, és az – i képzős alakokkal kapcsolatos szabályt is! H. 174., 182., 176., 177.
Az – i képző esetében több eset van, de itt azt jegyezzék meg, hogyha az előtag tulajdonnév, az utótag viszont közszó, akkor csak hozzá írjuk az – i képzőt, és minden változatlan marad. Az összes többi esetben kicsire vált mindkét tag kezdőbetűje. Itt is fel kell hívni a figyelmet a kivételekre (**velencei -tavi, római -birodalmi**)!
- A rövid - hosszú magánhangzók pótlására nincs szabály, ez gyakorlás és olvasottság kérdése. Pár szóhoz van segítő mondás, pl.: Hosszan ígérünk, röviden dicsérünk. Vagy a tűzijáték szónál a kéz segítőszót szoktuk adni, azaz, ha kicseréli a tűz szót kézre (kézijáték), abban is hosszú lesz az – é hang, így az alapszóban az – ű hangot is úgy hagyjuk. Ez a segítőszó alkalmazható az: út, kút, víz, tűz stb. szavakkal is (vizes – kezes). Vagy 12. feladat: **Higgyétek** el, hogy hosszú gy és **hagyjátok** ott a j-t!
- Az igék helyesírásánál a felszólító módú igék helyesírásának szabályait lehet átismételni (6. osztályban tanulják). H. 43., H. 44., H.55., H.56., H.58., H.67., H.77-81.
- A 8. feladat a számnevek és dátumok helyesírása, szintén 6. osztályos anyag. H. 288-298.
- Az összetett szavak helyesírása 8.-os tananyag, erre az első alkalomra még biztos nem tanulják, bár korábbi évfolyamokon érinthetik. A szabályokat tartalmazó táblázat lentebb megtalálható.

¹ H= helyesírási szabályzat szabálypontjai.

Összetett szavak helyesírásának szabályai:

Csak a két szótagból álló igekötőket **tekintjük külön összetételi tagnak**, az egy szótagos igekötőket nem. Például az *előadó-művészet* három, a *befogadóképeség* két szóból alakult összetétel.

Nem számítanak külön összetételi tagnak az idegen nyelvből átvett összetett szavak tagjai, mivel az ilyen szavakat egyszerű szónak tekintjük. Pl. *televízió* (egyszerű szó), *televíziókészülék* (két szóból alakult összetétel).

Nem kell figyelembe venni a hatszótagos szabályt:

- a földrajzi és intézményneveknél, pl. *Balatonmárfürdő*, *Belügyminisztérium*;
- a minisztériumok közsóként való írásakor, pl. *igazságügyminisztérium*;
- amikor az összetett szót egy kötőjeles szókapcsolathoz illesztjük, pl. *Fradí–Újpest-labdarúgómérkőzés*;
- a következő szavakban: *akasztófárávaló*, *fizetővendéglátás*, *valószínűségszámítás*.